

1999 nyarán fogalmazódott meg bennem a következő probléma: Sok helyen sokszor lehet arról hallani, hogy milyen fontos a kultúra egysége, azaz hogy a humán, illetve a természettudományos műveltség egyenértékű, egymást kiegészítik. Viszont, ha a kezünkbe vesszünk egy programfüzetet – ami ugye arra hivatott, hogy szabadidős programot válasszon magának az olvasó – talál benne mozit, színházat, kiállítás, hangversenyt, ..., de a „másik” oldalról szinte semmit.

Természetesen voltak korábban is természettudományos előadások Pécsen, de többnyire csak az egyetemen, szűk szakmai körben. Erről az utca embere többnyire nem is tudott. De ha mégis, akkor sem biztos, hogy szívesen eljött volna például a *főépület A/408-as terembe*. Ezért gondoltam arra, hogy a természettudományos műveltséget fel kell kínálni a szabadidős programok között. Egy civil helyszínre akartam fizika előadás-sorozatot szervezni, nem az egyetem valamelyik előadótermébe. Kapóra jött, hogy *Spolár Attila* barátom a belváros közepén lévő Dominikánus Házban (Pécsi Kulturális Központ) művelődési menedzser. Elmondtam neki az ötletemet, és ő támogatta azt.

1999-ben sokat lehetett hallani a közelgő század-, illetve ezredfordulóról. (Az időszámítással foglalkozó tudósok és csillagászok többsége szerint az ezredforduló 2001. január 1-jén volt.) Az 1999–2000-es tanévben indult előadás-sorozat *A XX. század fizikája* címmel hirdettük meg. A nyitó előadást *Hraskó Péter* professzor úr tartotta *Tudomány, áltudomány, nem-tudomány* címmel 1999 októberének közepén. Az első évadban még 8 előadás következett. Igen sikeres lett a sorozat. Nagyon jó volt a program reklámja. Azon túl, hogy a helyi médiában meghirdettük az előadásokat, az összes középiskolába kiküldtük a soron következőre invitáló plakátokat és szórólapokat.

A rendezvény nem ingyenes. Kilenc éve 100 Ft volt a belépőjegy ára, ma 300 Ft. Mindez természetesen nem fedezi a költségeket. A többi pályázati úton igyekszünk pótolni. A résztvevők átlagos száma 60–70, de több alkalommal 100 fölé emelkedett. Az előadást látogatók életkora és képzettsége igen különböző. A közönség soraiban legnagyobb számban középiskolások, fizikatanárok, egyetemi oktatók fordulnak elő, de szép számmal akadnak ezen csoportokhoz nem tartozók is. Öröm látni, hogy kialakult egy törzsközönség. Fontos, hogy az előadók is jól érezzék magukat. Panzióban kapnak az előadás estéjére szállást, megtérítjük az útiköltséget, és egy szerény tiszteletdíj is illeti őket.

Először valóban csak a közelgő századforduló apropóján született a program. Igazából nem terveztem hosszan előre. Az előadás-sorozat sikere viszont arra biztatott, hogy folytatni kell. A következő évad már az *Egy kis esti fizika* címet viselte, amely a Dominikánus Ház legsikeresebb sorozatává vált. Az elmúlt 9 évben 81 előadást hirdettünk meg. Csupán 1 előadás maradt el a mostoha útviszonyok miatt.

Íme az eddigi előadók névsora (a zárójelben azt jeleztem, ha valaki több alkalommal is szerepelt):

Almási Gábor, Berkes József (2), Bor Zsolt, Cserti József, Dávid Gyula, Elblinger Ferenc (5), Frei Zsolt, Hámori Krisztián, Härtlein Károly (2), Hraskó Péter (4), Jánosi Imre (2), Janszky József, Jurisits József, Károlybázy Frigyes (4), Kóbor József, Kolláth Zoltán, Kotek László, Kovács Tamás (2), Kürti Jenő, Lakatos Tibor (7), Márki-Zay János (2), Molnár Miklós (3), Németh Judit, Piláth Károly, Rácz Zoltán, Radnai Gyula (7), Rajkovits Zsuzsanna (3), Sánta Imre, Sebestyén Zoltán (4), Simon István, Simon Péter, Sükösd Csaba, Szabó Gábor, Szász János, Szűcs József (3), Tél Tamás (3), Ujvári Sándor, Varga Zoltán, Várhegyi András, Vida József, Vonderviszt Ferenc.

A következő tanévben immár a tizedik évad kezdődik. Újdonság, hogy csak olyan előadók lesznek majd a programban, akik eddig nálunk még soha nem szerepeltek. A kilenc új előadóból négyen néhány éve még diákként a hallgatóság soraiban ültek. Ők ma végzős fizikushallgatók, illetve doktoranduszok. A tervek szerint az előadások az interneten is követhetők lesznek.

A 2008/2009-es évad tervezett programja

2008. szeptember 16.: *Tóth Eszter* (Vác, gimnáziumi tanár): *Emlékezés Teller Edére – képekkel, zenével, versekkel*

2008. október 21.: *Vígh Máté* (ELTE, ötödéves hallgató): *Egy kis esti nanofizika*

2008. november 18.: *Szász Krisztián* (ELTE, ötödéves hallgató): *Óriási mágneses ellenállás-változás*

2008. december 16.: *Raffai Péter* (ELTE, PhD-hallgató): *Einstein szimfóniája – a gravitációs hullámok*

2009. január 13.: *Erotyák János* (PTE, egyetemi docens): *Léggöri optikai jelenségek – amelyeket ismerünk, talán ismerni gondolunk és amelyekről még csak nem is ballottunk*

2009. február 17.: *Hebling János* (PTE, egyetemi tanár): *Nagyenergiájú terabertzes impulzusok előállítása és alkalmazása*

2009. március 10.: *Jurányi Zsófia* (Paul Scherrer Institut Villigen, Svájc PhD-hallgató): *Mik azok az aeroszolok, és mi közülük van a globális felmelegedéshez?*

2009. április 21.: *Katz Sándor* (ELTE, egyetemi adjunktus): *Részecskefizika szuperszámítógépeken*

2009. május 19.: *Skrapits Lajos* (ELTE, nyugalmazott egyetemi adjunktus): *Meglepő jelenségek, érdekes fizikai kísérletek – egy nemzetközi verseny tapasztalatai*

Köszönet illeti Lakatos Tibort, az Eötvös Loránd Fizikai Társulat Baranya megyei Csoportjának Tiszteletbeli Elnökét, aki minden előadást nagy ívű felvezetővel konferál be, valamint Szűcs Józsefet, aki a szervezési és pályázati munkában segít. Külön köszönet jár az eddigi előadóknak, és nem utolsó sorban a lelkes közönségnek. Kíváncsian várjuk a tizedik sorozatot.